

SXEDIO.FS1

29.7.1950: Η ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΑΡΧΙΑΣ ΑΝΑΧΩΡΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΟΠΟΥ ΕΙΧΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕΙ ΩΣ ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ ΤΗΣ Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΔΕΡΒΗΣ

Η πίεση του λαού στον Πρωθυπουργό της Ελλάδας Νικόλαο Πλαστήρα για να εγείρει στους βρετανούς το Κυπριακό και ιδιαίτερα το αίτημα της Ένωσης με την Ελλάδα, ογκούτο.

Ο ίδιος όμως έμενε ασυγκίνητος παρουσιαζόταν έτσι γιατί αισθανόταν αδύναμος να προχωρήσει και να τα βάλει με τους βρετανούς που κυριαρχούσαν αυτή την περίοδο στην Ελλάδα μαζί με τους Αμερικανούς και ανεβοκατέβαζαν ελληνικές κυβερνήσεις.

Ούτε στην τρίτη και τυπική συνάντηση που είχε η Πρεσβεία με τον Πλαστήρα για να τον αποχαιρετήσει αυτός δεν είχε κάτι καινούργιο να της ανακοινώσει.

Κι έτσι η Πρεσβεία έφυγε από την Αθήνα με ανάμικτα αισθήματα: Ικανοποιημένη γιατί εξασφάλισε τη συμπαράσταση του Ελληνικού λαού και της Βουλής και απογοητευμένη γιατί η επίσημη Ελλάδα αρνείτο να αναλάβει οποιαδήποτε πρωτοβουλία για να ανακοινήσει το αίτημα των Κυπρίων για Ένωση αναμένοντας ότι αυτό θα λυόταν μέσα στα πλαίσια της ελληνοβρετανικής φιλίας που σήμαινε παραπομπή του στις Ελληνικές καλένδες.

Πριν φύγει από την Αθήνα η Πρεσβεία έδωσε στη δημοσιότητα αποχαιρετιστήριο μήνυμα προς τον Ελληνικό λαό τον οποίο ευχαριστούσε για τη συμπαράσταση και κατανόηση του που επέδειξε στα αιτήματα των Ελλήνων Κυπρίων.

Με την ευκαιρία αυτή όμως επιτέθηκε και πάλι εναντίον της Κυβέρνησης και τόνισε ότι κατά την άποψη της, για τους λαούς που αγωνίζονται για την ελευθερία τους, κάθε στιγμή ήταν κατάλληλη για να αναλάβει τις ευθύνες της.

Εξέφρασε επίσης την ικανοποίηση της για την πρωτοβουλία που είχε αναλάβει η Βουλή των Ελλήνων και την πίστη ότι σύντομα η Βουλή θα δεχόταν στους

κόλπους της τους αντιπροσώπους της ελεύθερης Κύπρου, ηνωμένης με την Ελεύθερη Ελλάδα:

"Αναχωρούντες εκ της ελευθέρας Πατρίδας προς περαιτέρω εκτέλεσιν της ανατεθείσης εις ημάς υπό της Εθναρχίας και του ελληνικού λαού της Κύπρου εντολής εκφράζομεν την Βαθυτάτην ευγνωμοσύνην μας προς όλον τον ελεύθερον ελληνικόν λαόν διά την τόσω ενθουσιωδώς εκδηλωθείσαν ποικιλοτρόπως και διά πανδήμων συλλαλητηρίων συμπαράστασιν αυτού εις τον ιερόν ημών αγώνα υπέρ της ενώσεως μετά της μητρός Ελλάδος. Πλήρης ικανοποιήσεως και εθνικής υπερηφανείας στρέφεται την στιγμήν αυτήν η σκέψις μας προς τους πληθυσμούς της Αττικής της Βορείου Ελλάδος, της Πελοποννήσου, των νήσων τους οποίους ηδυνήθημεν να επισκεφθώμεν και να διαπιστώσωμεν ούτω την βαθυτάτην ενότητα σκέψεων πόθων και αντιλήψεων των ελευθέρων Ελλήνων και ημών διά την άμεσον απελευθέρωσιν της δούλης Κύπρου. Λυπούμεθα διότι δεν ηδυνήθημεν να ανταποκριθώμεν εις τας πανταχόθεν της Ελλάδος τα άπειρα ψηφίσματα, τηλεγραφήματα και γράμματα με τα οποία από πάσης γωνίας ελευθέρας ελληνικής γης κατεκλύσθη το γραφείον ημών. Ιδιαιτέρως ευχριστούμεν τους δήμους, τα ανώτατα πνευματικά Ιδρύματα της μητρός πατρίδος, τα παντός είδους οργανώσεις πολιτικές πνευματικές κοινωνικές, επαγγελματικές, φιλανθρωπικές αναπήρων τραυματιών παλαιών παλεμιστών, Λέσχας, συλλόγους κλπ που με τόσον ενθουσιασμόν ετάχθησαν παρά το πλευρόν των αλυτρώτων αδελφών των κυπρίων και κατέστησαν τοιοιτοτρόπως το ζήτημα της Κύπρου πανελλήνιον αξίωσιν.

Αλλά η συγκίνησις ημών και του κυπριακού λαού υπήρξε αληθώς συγκλονιστική, αφ' ης στιγμής η Εκκλησία της Ελλάδος ακολουθούσα τας απ' αιώνων παραδόσεις του αείποτε στρατευομένου Ελληνικού Κλήρου, ανέλαβε τον ιερόν αγώνα της Κυπριακής ελευθερίας υπό την θερμουργόν ηγεσίαν του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σπυρίδωνος, θαρραλέου συνεχιστού των τιμίων παραδόσεων των μεγάλων ιεραρχών της

Ελληνικής Ορθοδόξου Εκκλησίας. Η υπ' αυτού ανάληψις της προεδρίας της Μεγάλης υπέρ Ενώσεως της Κύπρου, Επιτροπής αποτελουμένης εκ διακειμένων εκπροσώπων Πανελληνίων Οργανώσεων, εμπνέει εις ημάς απόλυτον εμπιστοσύνην, ότι ο αγώνας του ελληνικού Έθνους, υπέρ της Ενώσεως της Κύπρου, δεν θα αφήση ασυγκίνητον και αδιάφορον την φίλην και σύμμαχον Μεγάλην Βρετανίαν, παρα το πλευρόν της οποίας ευρέθη πάντοτε το Ελληνικόν Έθνος.

Η υπό της Βουλής των Ελλήνων ανάληψις του Κυπριακού ζητήματος, ως ζητήματος καθαρώς Κυπριακού ως καθαρώς... Εθνική αντιπροσωπεία θα προβή εις περαιτέρω ενεργείας προς εκπλήρωσιν της αναληφθείσης διά της αποδοχής του Κυπριακού δημοψηφίσματος υποχρέωσεως της ώστε να δεχθή συντόμως εις τους κόλπους της τους αντιπροσώπους της Κύπρου, ελευθέρας και ηνωμένης μετά της μητρός Ελλάδος.

Σημειούμεν ιδιαιτέρως τας προς ημάς δηλώσεις της ελληνικής Κυβερνήσεως ότι μας δέχεται εδώ με βαθυτάτην συγκίνησιν, ότι ο πόθος μας είναι και πόθος της ελληνικής κυβερνήσεως, όσον και ολοκλήρου του Έθνους και η Ένωσις θα επιδιωχθή εντός του πλαισίου της ελληνοβρετανικής φιλίας, η δε κυβέρνησις θα θέση σαφώς το κυπριακόν ζήτημα, ως φιλικήν διεκδίκησιν ενώπιον της βρετανικής, όταν επιστή η κατάλληλος στιγμή. Η Κυπριακή εθνική Πρεσβεία πιστεύει, μαζί με όλον το Έθνος, ότι πάσα στιγμή είναι κατάλληλος διά λαούς αξιούντας την ελευθερίαν των, ειδικώς δε διά το κυπριακόν ζήτημα πιστεύει ότι η καταλληλοτέρα στιγμή εδημιουργήθη και του αδιαβλήτου δημοψηφίσματος του Κυπριακού λαού, υπέρ της Ενώσεως. Επίσης πιστεύει ότι η παρούσα στιγμή καθ' ην η Αμερική, έχουσα συμπαραστάτας τα Ηνωμένα Έθνη, αγωνίζεται διά την απειλουμένην ελευθερίαν του Κορεατικού λαού, ενδείκνυται ιδιαιτέρως δια την προώθησιν του κυπριακού ζητήματος.

Η Κυπριακή Εθνική πρεσβεία και γενικώτερον η

Κύπρος όλη φρονεί και εφιστά επί τούτου την προσοχήν του Εθνους ότι πάσα περαιτέρω παρέλκυσις της διά της ενώσεως, λύσεως του Κυπριακού ζητήματος, θα εξυπηρετεί επικινδύνως μόνον και μόνον τους εχθρούς της ενώσεως και τον διεθνή κομμουνισμόν. Η Κυπριακή Πρεσβεία έχουσα πλήρη συναίσθησιν των δυσκολιών, προς τας οποίας έχει να αντιπαλαίση κατά την εκπλήρωσιν της αποστολής της, χωρεί αδιστάκτως εις το έργον της αξιοποιήσεως του Κυπριακού δημοψηφίσματος με αδιάσειστον πίστιν επίγνωσιν ότι ολόκληρος ο ελληνισμός συνεπικουρεί τον ιερόν αγώνα της ενώσεως. Η Κυπριακή Εθνική Πρεσβεία, εκπρόσωπος της κυπριακής Εθναρχίας και ολοκλήρου του ελληνικού της Κύπρου λαού υποβάλλει ευλαβώς εις την Α. Μ. τον Βασιλέα των Ελλήνων Παύλον και την Α. Μ. την Βασίλισσαν Φρειδερίκην την αιωνίαν αυτής αφοσίωσιν προς την μητέρα Ελλάδα και προς τον έδνοξον ελληνικόν Θρόνον.

Ζήτω η ένωσις."

Η πρεσβεία αναχώρησε για το Λονδίνο στις 29 Ιουλίου με το πλοίο "Κορινθία" μέσω Μασσαλίας.

Η κυπριακή αποστολή περιλάμβανε τώρα ένα νέο μέλος- το δημοσιογράφο και λόγιο Μελή Νικολαΐδη, που αντικατέστησε το Γ. Ρωσσίδη που επέστρεψε στην Κύπρο με τη δικαιολογία να συγκεντρώσει και άλλα στοιχεία και ο οποίος τελικά έμεινε στην Κύπρο.

Ανέφερε η Πρεσβεία σε ανακοίνωση της όταν το θέμα της μη μετάβασης του Γ. Ρωσσίδη στο Λονδίνο έφθασε στον τύπο και καθώς άλλοι αντιδρούσαν στο διορισμό του Μελή Νικολαΐδη:

" Η Κυπριακή Εθνική Πρεσβεία, λαβούσα γνώσιν ωρισμένων δημοσιευμάτων εις Κυπριακάς εφημερίδας εν σχέσει με την ανάθεσιν εις τον κ. Μελήν Νικολαΐδην των καθηκόντων του Γραμματέως της Πρεσβείας, κατά την διάρκειαν της εξ Αθηνών απουσίας του κ. Γ. Ρωσσίδη, θεωρεί αναγκαίον ν' ανακοινώση τα ακόλουθα:

Ο υπό της Εθναρχίας εκλεγείς Γραμμαστεύς κ. Γ. Ρωσσίδης ειδοποίησεν αιφνιδίως την Πρεσβείαν ότι

ήτο ηναγκασμένος να μεταβή δι' ολίγας ημέρας εις Κύπρον διά την συλλογήν αναγκαίων, κατά την γνώμην του στοιχείων. Η Πρεσβεία θεωρούσα άσκοπον την μετάβασιν του κ. Ρωσσίδη εις Κύπρον, προσεπάθησε να τον αποτρέψη μετά δε την αναχώρησιν του παρεκάλεσε τον και μέχρι τότε βοηθούντα τον κ. Ρωσσίδη εις την εκπλήρωσιν των καθηκόντων του κ. Μελήν Νικολαΐδην να τον αντικαταστήση κατά την απουσίαν του. Είναι δε ευτυχής η Πρεσβεία διαπιστώσασα τον ζήλον, την ευσυνειδησίαν, την εργατικότητα και την απόλυτον ικανότητα του κ. Μελή Νικολαΐδη εις την εκπλήρωσιν των καθηκόντων του.

Σημειωτέον ότι ο κ. Νικολαΐδης ουδεμίαν αποδέχθηκε αμοιβήν δηλώσας ότι είναι δι' αυτόν επαρκής ικανοποίησις ότι προσφέρει τας υπηρεσίας του διά την εξυπηρέτησιν του ιερού αγώνος της προσφιλοῦς του πατρίδος.

Η Πρεσβεία ματαίως ανέμενε την επιστροφήν του κ. Ρωσσίδη μέχρι χθες, οπότε έλαβε την πρώτην επιστολήν του διά της οποίας ούτος δηλοί ότι χρειάζεται τρεις έως τέσσαρας ακόμη εβδομάδας διά την τακτοποίησιν των περισυλλεγέντων στοιχείων και εισηγείται όπως η Πρεσβεία, εν όψει και της διεθνούς καταστάσεως, αναστείλη το περαιτέρω έργον της.

Η Πρεσβεία, επειγομένη να χωρήση περαιτέρω εις εκτέλεσιν της εντολής της, κατόπιν μάλιστα και της θεωρήσεως των διαβατηρίων της, δι' Αμερικήν, έκρινεν ότι δεν επιτρέπετο να αναμείνη πλέον τον κ. Ρωσσίδη και ότι συμπατριώται μας εν Λονδίνω και Νέα Υόρκη γνωρίζοντες πρόσωπα και πράγματα θα ηδύναντο ικανοποιητικώς να εκτελέσωσι διά την Πρεσβείαν χρέη Γραμματέως".

Στο Λονδσίνο ως προπομπός της Πρεσβείας θεωρήθηκε ο Δήμαρχος Λευκωσίας και Γενικός Γραμματέας του Κυπριακού Εθνικού Κόμματος, ΚΕΚ, Θεμιστοκλής Δέρβης.

Ο Δέρβης είχε μεταβεί στο Λονδίνο στις **3** Φεβρουαρίου, **15** ημέρες μόνο μετά την πραγματοποίηση του ενωτικού δημοψηφίσματος προς εκτέλεση ιδιωτικής

επίσκεψης συνοδευόμενος από τη γυναίκα του Καίτη.

Ο Δέρβης ζήτησε συνάντηση από τον Υπουργό Αποικιών για να συζητήσουν το Κυπριακό, αλλά αυτός τον πληφόρησε ότι θα απουσίαζε και τον παρέπεμψε στον Υφυπουργό του Μάρτιν.

Ο Δέρβης πήγε στη συνάντηση έχοντας μέσα στο χαρτοφύλακά του και ένα υπόμνημα για το κυπριακό, τις θέσεις της Εθναρχίας και γενικά της δεξιάς με το οποίο καλούσε τη Βρετανία να αναγνωρίσει τη θέληση του Κυπριακού λαού, που εκφράστηκε μόλις στις 15 Ιανουαρίου με το δημοψήφισμα για Ένωση με την Ελλάδα.

Ανέφερε ο Δέρβης στο υπόμνημά του:

"Είναι περιττόν να σας επαναλάβω τους πολλούς λόγους- εθνολογικούς, πνευματικούς, θρησκευτικούς, γλωσσικούς κλπ- επί των οποίων ο Κυπριακός λαός βασίζει την επιθυμίας του προς ένωσιν μετά της Ελλάδος. Οι λόγοι ούτοι έχουν ήδη εκτεθή λεπτομερώς εις διάφορα υπομνήματα, υποβληθέντα εις την Βρετανικήν Κυβέρνησιν και εις πολλά άρθρα και βιβλία γραφέντα επί του θέματος τούτου. Εις το παρελθόν, η άρνησις της αγγλικής Κυβερνήσεως να συμμορφωθή προς την επιθυμίας των Κυπρίων διά την Ένωσιν, εβασίζετο επί στρατηγικών υπολογισμών και επί του επιχειρήματος ότι δήθεν δεν υπήρχεν ακαταμάχητος, μαρτυρία ότι ο κυπριακός λαός, ή τουλάχιστον μία μεγάλη πλειοψηφία τούτου επεθύμει την Ένωσιν.

Το πρώτον των επιχειρημάτων τούτων καθίσταται αβάσιμον συνεπεία των τελευταίων εξελίξεων της σημερινής πολεμικής τέχνης. Οπωσδήποτε, τα γεγονότα εις την ανατολικήν Ευρώπην κατά τον τελευταίον πόλεμο και ιδιαιτέρως η ενεργός επέμβασις της Βρετανίας προς υποστήριξιν του ελληνικού καθεστώτος εναντίον της κομμουνιστικής απειλής κατέστησε σαφές το γεγονός ότι εν περιπτώσει εχθροπραξιών, είναι αδιανότητον ότι η Ελλάς θα διεδραμάτιζεν άλλον ρόλον από τον ρόλον στενού συμμάχου της Βρετανίας. Εις μίαν τοιαύτην περίπτωσιν, η Βρετανία όπως και κατά τον

τελευταίον πόλεμον, θα ηδύνατο να χρησιμοποιήση τα αεροδρόμια και τους λιμένας όχι μόνον της Κύπρου, αλλά και όλων των ελληνικών νήσων.

Αι αγγλοελληνικαί σχέσεις είναι τόσο στεναί και τα μόνιμα συμφέροντα των δύο χωρών τόσο κοινά, ώστε το ζήτημα της διαθεσιμότητος της Κύπρου διά τας στρατηγικάς ανάγκας της Βρετανίας θα ηδύναστο ευκόλως να διευθετηθή δι' απ' ευθείας συμφωνίας μεταξύ των ενδιαφερομένων χωρών, το δε ζήτημα αυτό καθ' εαυτό ουδ'όλως θα ηδύνατο να αποβή εμπόδιον εις την Ένωσιν.

Το δεύτερον των προαναφερθέντων επιχειρημάτων διηθετήθη τώρα διά του μόνου αποφασιστικού τρόπου, δηλαδή διά του δημοψηφίσματος, το οποίον διενεργήθη εν Κύπρω τον παρελθόντα μήνα υπό την αιγίδα της Εθναρχίας. Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος, τα οποία έχουν ήδη τυπικώς κοινοποιηθή εις τας Βρετανικάς αρχάς δεικνύουν ότι η συντριπτική πλειονότης του πληθυσμού της νήσου επιθυμεί την ένωσιν.

Η μόνη εναπομένουσα Βρετανική επιφύλαξις, δηλαδή η τύχη της τουρκικής μειονότητος, δεν πρέπει να επιτραπή όπως αποστολή εμπόδισις την επιθυμίαν διά την Ένωσιν, την οποίαν επιθυμίαν εξέφρασεν ήδη καταπληκτική πλειοψηφία της Νήσου. Το ελληνικόν Βασίλειον εγκλείει ωρισμένας Τουρκικάς μειονότητας, αίτινες διάγουν ειρηνική και ευτυχή ζωήν, μεταξύ των Ελλήνων συμπατριωτών των, και απολαύουν ίσως δικαιωμάτων μετά των άλλων Ελλήνων πολιτών. Ουδείς λόγος υπάρχει, ίνα υποθέση κανείς ότι το τουρκικόν στοιχείον εν Κύπρω θα ήτο δυνατόν να ευρεθή εις χειροτέραν θέσιν υπό ελληνικήν διακυβέρνησιν από εκείνην, εις ην τώρα διατελεί υπό την Βρετανικήν διακυβέρνησιν. Οπωσδήποτε θα ήτο δυνατόν να ληφθούν επαρκή προστατευτικά μέτρα, είτε δι' απ' ευθείας συμφωνίας μεταξύ των ενδιαφερομένων μελών ή διά καταλλήλου μηχανισμού του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών.

Εν όψει των ανωτέρω, πιστεύομεν, ότι επέστη

τώρα ο χρόνος, όπως αποδείξει η Βρετανία, ότι ανταποκρίνεται προς τας φιλελευθέρως παραδόσεις της και ότι είναι συνεπής προς την ανωμολογημένη αρχήν περί σεβασμού της ελευθέρως εκπεφρασμένης λαϊκής θελήσεως, διά της συμμορφώσεως προς την επιθυμίαν του Κυπριακού λαού δι' ένωσιν. Η παρούσα κατάστασις της στενής συνεργασίας μεταξύ Βρετανίας και Ελλάδος προσφέρει την καταλληλοτέραν ψυχολογικήν στιγμήν διά μίαν τοιαύτην χειρονομίαν, ήτις θα έφερεν εις τον Ιούνη το ευτυχές προηγούμενον της παραχωρήσεως των Ιονίων νήσων".

Ο Δέρβης ανέλυσε και προφορικά στο ψήφισμα στον Μάρτιν αλλά αυτός απέφυγε να προβεί σε δεσμευτική δήλωση.

Κατα τον Χρ. Χουρμούζιο που μίλησε με το Δέρβη μετά τη συνάντηση (εφημερίδα ΕΘΝΟΣ 14.2.1950) "επανελάβεν ούτος πολλάς φορές ότι η Βρετανία δεν δύναται να σκεφθή

οιανδήποτε μεταβολήν εις το καθεστώς της Κύπρου, προσθέσας ότι οι Κύπριοι θα ηδύναντο ταυτοχρόνως να έχουν ελληνικήν συνείδησιν και να συνεργάζονται νομοταγώς εντός της Βρετανικής αυτοκρατορίας".

Επίσης ο Μάρτιν είπε στο Δέρβη ότι η Ελλάδα ήταν πτωχή και επομένως η Κύπρος θα είχε περισσότερα ωφελήματα υπό τη Βρετανική Αυτοκρατορία.

Ο Δέρβης απάντησε ότι "και η Βρετανία είναι επίσης πτωχή και ότι η πενία της Ελλάδος είναι άσχετος καθ' ότι το τέκνον πάντοτε προτιμά την ιδικήν του μητέρα, αδιάφορον πόσον πτωχή είναι αυτή, από μίαν μητριάν".

Περεσσότερες λεπτομέρειες για τη συνάντηση παρέθετε το περιοδικό της Εθναρχίας " Ελληνική Κύπρος" στο τεύχος 15:

"- Ποίας επαφάς είχετε εν σχέσει προς το κυπριακόν εις Αγγλίαν, Αμερικήν;

- Εις Λονδίνον έτυχον συνεντεύξεως μετά του Υφυπουργού των Αποικιών κ. Μάρτιν, του υπουργού

κωλυθέντος να με συναντήση, διότι ούτος απουσίαζεν εις την εκλογικήν του περιφέρειαν, εν όψει των επικειμένων βουλευτικών εκλογών.

Υπέβαλον προς τούτον μακροσκελής επί της σημερινής θέσεως του κυπριακού ζητήματος υπόμνημα εις το οποίον αντέκρουσεν όλους τους ισχυρισμούς, τους οποίους προβάλλει συνήθως η Μ. Βρετανία διά να παρατείνει την επί της νήσου κατοχήν της.

Θετικόν κέρδος εκ της ως άνω συνεντεύξεως υπήρξεν η εκ μέρους του κ. Υφυπουργού αναγνώρισις της γνησιότητος του δημοψηφίσματος και της ελληνικότητος της Κύπρου.

Ο υφυπουργός δεν ηδυνήθη να επιμείνη εις το επιχείρημα της κατακρατήσεως της νήσου διά στρατιωτικούς λόγους, διότι εις τούτο αντέτειναν την γνωστήν δήλωσιν του Βασιλέως των Ελλήνων, ότι, εν περιπτώσει ενώσεως, όχι μόνον εις την Κύπρον, αλλά και οπουδήποτε της Ελλάδος θα ήτο διατεθειμένη η Κυβέρνησις Του να παραχωρήση βάσεις εις τους δυτικούς συμμάχους.

Το υπουργικόν επιχείρημα ότι από οικονομικής πλευράς η Κύπρος θα ηδύνατο να ευημερήση περισσότερο υπό την Μ. Βρετανίαν παρά υπό την Ελλάδα, αντέκρουσα ισχυρισθείς ότι εκτός του γεγονότος ότι η Γεωργία, το εμπόριον και η βιομηχανία της νήσου θα ηδύνατο να ορθοποδήσουν μόνο υπό μητρικό καθεστώς, δεν δύναται σήμερον να γίνεται λόγος περί πλουσίας Αγγλίας και πτωχής Ελλάδος, διότι αμφότεραι εξαρτώνται- επί του παρόντος- εξίσου από την φιλευσπλαχνίαν των αμερικανών. Το μόνο ευλογοφανές επιχείρημα που μου αντετάχθη ήτο ότι εν περιπτώσει κινδύνου, η Αγγλία θα ήτο εις καλυτέραν θέσιν να υπρασπίση στρατιωτικώς την Κύπρον, παρά η Ελλάς.

Εις απάντησιν παρετήρησα, εις τον κ. Υφυπουργόν ότι θα ήτο περοτιμότερον η Μ. Βρετανία να διέθετεν από τούδε ευνοϊκώς υπέρ εαυτής- διά της αμέσου πραγματοποιήσεως της Ενώσεως- την κατά πολύ πλειοψηφούσαν εθνικόφρονα παράταξιν του τόπου, εις

τρόπον ώστε εν ώρα κινδύνου να δύναται ασφαλώς να βασίζεται επ' αυτής, αντί να έχη και ταύτην εναντίον της, όπως θα έχη εν πάση περιπτώσει, τους κομμουνιστάς, οίτινες προ διετίας εδήλωσαν σαφώς ότι εις ένα μελλοντικόν πόλεμον μεταξύ των δυτικών δυνάμεων και της Ρωσίας, αυτοί θα βοηθήσουν παντί σθένει την Ρωσίαν.

Εν άλλο επιχείρημα του Υφυπουργού ήτο ότι η Ελλάς ευρίσκεται προς το παρόν από εσωτερικής και εξωτερικής απόψεως εις ανώμαλον κατάστασιν. Του απήντησα ότι η κατάστασις ήδη εκκαλυτέρευσε σημαντικώς, αφότου ιδίως οι σύμμαχοι ενεπιστεύθησαν την καταστολήν του συμμοριτισμού εις τον στρατάρχην Παπάγον, κατόπιν της αποτυχίας του ιδικού των πολεμικού σχεδίου, διά το οποίον το ελληνικόν επιτελείον, είχε διάφορον γνώμην.

Όσον αφορά την προβολήν των δικαιωμάτων της τουρκικής μειονότητος παρετήρησα ότι την τουρκικήν μειονότητα εν Ελλάδι χαίρει ίσης ελευθερίας εις όλα τα πολιτικά ζητήματα, αποστέλλουσα και ιδίους βουλευτάς εις την Ελληνικήν Βουλήν και ότι ο δημιουργούμενος υπό των Τούρκων θόρυβος εν τε τη Τουρκία και τη Κύπρω, είναι υποβολιμαίος εκ μέρους των Αγγλων.

Περαιτέρω έσχον την ευκαιρίαν, κατά την συνέντευξιν ταύτην, να κακίσω την ακολουθουμένην εν Κύπρω πολιτικήν των διώξεων και απελάσεων, διότι, ως ισχυρίσθην αι πολιτικάί αύται μέθοδοι όζουν φασισμού. Προσέθεσα τέλος, ότι προξενεί κατάπληξιν ή επιβαλλομένη υπό της αγγλικής Κυβερνήσεως συνωμοσία σιωπής εις τον βρετανικόν τύπον, όστις παρεσιώπησε το γεγονός του δημοψηφίσματος, θεωρήσας τούτο ως μη σημαντικόν, ενώ την ιδίαν εποχήν ησχολείτο με ασήμαντα ζητήματα και διέθετεν ολοκλήρους στήλας διά τα γεγονότα του Αγά Χαν και τους ανωφελείς κώνωπας".

Η Πρεσβεία της Εθναρχίας με επικεφαλής το Μητροπολίτη Κερύνειας Κυπριανό, έφθασε στο Λονδίνο στις 3 Αυγούστου, 40 μόνο μέρες μετά τη δήλωσή του

υφυπουργού Εξωτερικών της Αγγλίας Τζων Ντάγκντελ
(21.5.1950) στη Βουλή ότι για τη χώρα του το κυπριακό
ήταν κλειστό και δεν μελετάτο καμιά αλλαγή και έξη
μήνες μετά την αποστολή του Θεμιστοκλή Δέρβη, ο
οποίος είχε συναντήσει την ίδια αρνητική στάση.